આસો સુદ ૧૧, શનિવાર તા. ૧૭-૧૦-૧૯૬૪
શ્રી તારણસ્વામી દ્વારા રચિત શ્રાવકાચાર, ગાથા-૧૯૯, ૨૦૦, ૨૦૮, ૨૦૯ ૨૧૦, ૨૧૫થી ૨૨૦ પ્રવચન-૨૧

યે શ્રાવકાચાર તારણસ્વામી રચિત હૈ. ઉસમેં ૫૩ ક્રિયામેં સમ્યગ્દૃષ્ટિકો ૧૮ ક્રિયા હોતી હૈ, ઉસકા વર્ણન કિયા હૈ. ૧૯૯ ઔર ૨૦૦ શ્લોક.

सम्यक्त्वं शुद्ध धर्मस्य, मूल गुणस्य उच्यते।
दानं चत्वारि पात्रं च, सार्धं ज्ञानमयं ध्रुवं।।१९९।।
दर्शनज्ञान चारित्रं, विशेषितं गुण पूजयं।
अनस्तमितं शुद्ध भावस्य, फासू जल जिनागममं।।२००।।

ક્યા કહતે હૈં? પહલે તો શુદ્ધ આત્મધર્મકી શ્રદ્ધા રખનેવાલે જીવકો અર્થાત્ સમ્યગ્દૃષ્ટિ જીવકો '**सम्यक्त्वं शुद्ध धर्मस्य**'. અપના આત્મા પૂર્ણ પરમાત્મ શક્તિ સંપન્ન ઔર રાગ, વિકલ્પ ઔર પુણ્ય-પાપસે ભિન્ન ઐસે આત્માકી અંતર પ્રતીતિ, અનુભવ હોના વહ પ્રથમ સમ્યગ્દર્શન હૈ. '**सम्यक्त्वं शुद्ध धर्मस्य, मूल गुणस्य**' વહ તો નિશ્ચયકી બાત કહી. પહલે ભી નિશ્ચયકી કહી. ધ્યાનાદિકી કહી થી. સમજમેં આયા? ધ્યાનાદિકી ક્રિયા હૈ વહ નિશ્ચય હૈ અંદરમેં. ઐસા નિશ્ચય હો તબ ઐસા વ્યવહાર હોતા હૈ. વહ બાત કહતે હૈં.

જિસકો સમ્યગ્દર્શન નિશ્ચય નહીં હૈ, ઉસકો યે વ્યવહાર ક્રિયા હૈ, વહ વ્યવહાર કહનેમેં આતા નહીં. સમજમેં આયા? ઊપર-ઊપરસે પાલે કિ દેખો! ૧૮ ક્રિયા કહી હૈ. લેકિન વહ ૧૮ ક્રિયા તો વ્યવહાર હૈ, વિકલ્પ હૈ. કિસકો? જિસકો નિશ્ચય સમ્યગ્દર્શન, શુદ્ધ જ્ઞાયકમૂર્તિ જૈસા સર્વજ્ઞ પરમાત્માને આત્મા કહા, ઐસા અનુભવમેં પ્રતીત હુઈ, ઉસકા વ્યવહાર કૈસા હૈ ઉસકી વ્યાખ્યા હોતી હૈ. સમજમેં આયા? અકેલા ૧૮ ગુણ વહ સમકિતકી ક્રિયા ઔર ૧૮ ગુણ પાલતે હૈં ઈસલિયે હમેં સમકિતકી ક્રિયા હો ગઈ, ઐસા નહીં હૈ. સમજમેં આયા? પંડિતજી!

પહલે સમ્યગ્દર્શન નિશ્ચય અવિરત સમ્યગ્દર્શનમેં અપના આત્મા પરસે ભિન્ન ઔર પરકા કર્તા ઔર પરસે મેરેમેં હોતા હૈ, ઐસા કુછ નહીં હૈ અંદર. ઐસી પૂર્ણ શુદ્ધ સ્વભાવકી અંતર અનુભવમેં હોકર શ્રદ્ધાકા હોના ઉસકા નામ શુદ્ધ સમ્યગ્દર્શન હૈ. '**शुद्ध धर्मस्य**' સમકિતકો જીવોંકો, ઐસે જીવકો '**मूल गुणस्य उच्यते**' આઠ મૂલગુણ પાલના હોતા હૈ. સમજમેં આયા? પાંચ ઉદુમ્બર ફલ આતે હૈં ન? પાંચ ઉદુમ્બર ફલકા ત્યાગ. મદિરા, માંસ ઔર મધુકા સેવન નહીં. હૈ તો વહ વિકલ્પ, શુભરાગ. લેકિન ઉસ ભૂમિકામેં ઐસા ભાવ આયે બિના રહતા

નહીં. આઠ મૂલગુણ પાલનેકા ભાવ સમ્યગ્દૃષ્ટિકો હોતા હૈ. માંસ ખાયે કિ મધુ ખાયે.. સમજમેં આયા? કિ દારૂ પીએ, કિ પાંચ ઉદુમ્બર ફલ તો અકેલે ત્રસ જીવકી રાશિ હૈ, ઐસી ખુરાક સમ્યગ્દૃષ્ટિકો હોતી નહીં. સમજમેં આયા?

'**दानं चत्वारि**' ચાર પ્રકારકા દાન. આહાર, ઔષધ, અભય ઔર જ્ઞાન. ચાર પ્રકારકા દાન પાત્રોંકો દેતે હૈં. સમજમેં આયા? જઘન્ય પાત્ર સમ્યગ્દૃષ્ટિ, મધ્યમ પાત્ર પંચમ ગુણસ્થાન, ઉત્કૃષ્ટ છઠ્ઠા મુનિ. ઐસા ચાર પ્રકારકા દાન-આહાર, અભય, ઔષધ આદિ '**पात्रं च**' લેકિન વહ સમ્યગ્દૃષ્ટિ પાત્ર હૈ ઉસકો દેતા હૈ. થોડી સૂક્ષ્મ બાત હૈ. સમજમેં આયા? '**सार्धं ज्ञानमयं ध्रुवं**' લિયા હૈ. ભાઈ! ઉસકો સાથમેં વિવેક હોતા હૈ. બહુત સૂક્ષ્મ બાત હૈ, દેખો! પહલે તો '**सम्यक्त्वं शुद्ध धर्मस्य**'. સમ્યગ્દૃષ્ટિ જિસકો હુઈ હૈ, શુદ્ધતા આત્માકા ભાનમેં હુઆ હૈ, ઐસે સમ્યગ્દૃષ્ટિકો '**मूल गुणस्य उच्यते**'. ઉસકો આઠ મૂલગુણકા વિકલ્પ વ્યવહાર આતા હૈ. સમ્યગ્દર્શનકા ભાન નહીં, અનુભવ નહીં ઔર માત્ર આઠ મૂલગુણકા વિકલ્પ હો, ઉસકો વ્યવહાર કહનેમેં આતા નહીં. ડાલચંદજી! પહલે નિશ્ચય લિયા હૈ, બાદમેં વ્યવહાર લિયા હૈ. દેખો! વર્તમાનમેં ગડબડ બહુત ચલતી હૈ. પહલે વ્યવહાર ચાહિયે, વ્યવહાર કરતે-કરતે નિશ્ચય હોતા હૈ.

મુમુક્ષુ :- ઊલટા ચલતે હૈં.

ઉત્તર :- ઊલટા ચલતે હૈં? બાત સચ્ચી હૈ.

ઈસલિયે તારણસ્વામીને પહલે નિશ્ચય લિયા. યહાં તો અપને બીચમેં ગાથા છોડ દી હૈ, લેકિન પહલે ધ્યાનકા લિયા ન? અંદર આત્મા એક સેકંડકે અસંખ્ય ભાગમેં પરિપૂર્ણ અનંત ગુણકા પિંડ, વિકલ્પ નામ દયા, દાનકે વિકલ્પસે ભિન્ન, શરીરસે ભિન્ન પરિપૂર્ણ સ્વભાવ, ઐસા અંતરમેં પરિપૂર્ણ પરમાત્મશક્તિકા પિંડ મૈં હૂં, ઐસા અનુભવ સમ્યગ્દર્શનમેં આના, ઉસકા નામ અનુભવકા વેદન સમ્યગ્દર્શન કહનેમેં આતા હૈ. સમ્યગ્દૃષ્ટિ અંતર્મુખમેં આનંદકા ધ્યાન કરતે હૈં. વહ નિશ્ચય લિયા. વહ નિશ્ચય હો તબ ઐસી ૧૮ ક્રિયાકા વ્યવહાર સમ્યગ્દૃષ્ટિકો હોતા હૈ. સમ્યગ્દર્શન નહીં હો, નિશ્ચય નહીં હો અકેલા ૧૮ મૂલગુણકી ક્રિયા હો તો ઉસકો વ્યવહાર ભી કહનેમેં આતા નહીં. સમજમેં આયા? એક ન્યાય બદલે તો પૂરા તત્ત્વ પલટ જાતા હૈ. ૧૮ મૂલગુણ પાલતે હૈં, હમ સમકિતી હૈ. ઐસા નહીં.

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- હાં. નિશ્ચય સમ્યગ્દર્શન વસ્તુકા ભાનપૂર્વક. દેખો! ઈસલિયે '**सम्यक्त्वं शुद्ध धर्मस्य**' પહલા શબ્દ લિયા હૈ. ૧૯૯. '**मूल गुणस्य**' ઉસકો આઠ પ્રકારકા મૂલગુણ (હોતા હૈ). પાંચ પ્રકારકે ફલકા ત્યાગ, મધ, માંસ ઔર દારૂકા ત્યાગ. ઐસા વિકલ્પ. વિકલ્પ આતા હૈ. પરચીજ અપનેમેં ઘુસ નહીં ગઈ કિ મૈં છોડ દૂં. સમજમેં આયા? ઐસે વિકલ્પમેં આઠ લેનેકા ભાવ નિશ્ચય સમ્યગ્દૃષ્ટિકો ઐસા વ્યવહાર આતા હૈ. સમજમેં આાય? એક શબ્દમેં

ન્યાય બદલે તો પૂરા તત્ત્વ પલટ જાતા હૈ.

'**दानं चत्वारि पात्रं**' નિશ્ચય સમ્યગ્દૃષ્ટિ હૈ, ધર્મી હૈ, અપના આત્મા પૂર્ણાનંદ પવિત્ર (હૈ), સર્વજ્ઞને જૈસા આત્મા કહા, અન્ય અજ્ઞાનીને કહા ઐસા નહીં, વીતરાગને કહા ઐસા અનંત ગુણકી રાશિ ઐસા આત્મા એક પરિપૂર્ણ (હૈ), ઐસા ભાન હુઆ, વહ '**दानं चत्वारि पात्रं**'. ચાર પ્રકારકા દાન દેતા હૈ. વહ વિકલ્પ હૈ, શુભરાગ હૈ. દાન હૈ વહ શુભરાગ હૈ. ધર્મ નહીં, સંવર-નિર્જરા નહીં. સમજમેં આયા? '**पात्रं च**' ઐસા શબ્દ બાદમેં લિયા હૈ. ચાર પ્રકારકા દાન, આહાર, ઔષધ, અભય ઔર જ્ઞાનદાન. યે ચાર પ્રકારકા દાન દૂસરેકો દે. આહારકા (દેનેકા) વિકલ્પ ઉઠતા હૈ, લેકિન કિસકો? પાત્રકો. પાત્ર શબ્દ પડા હૈ ન? સમ્યગ્દૃષ્ટિ, સામને પાત્ર હો, ચૌથા ગુણસ્થાનવાલા હો, પંચમ ગુણસ્થાનવાલા હો, છઠ્ઠા ગુણસ્થાનવાલા હો, વહ જઘન્ય, મધ્યમ પાત્ર હૈ, ઉસકો સમ્યગ્દૃષ્ટિ-નિશ્ચય સમ્યગ્દૃષ્ટિ ચાર પ્રકારકા આહાર દેનેકા ભાવ વિકલ્પ, ઐસા વ્યવહાર જ્ઞાનીકો હોતા હૈ. સમજમેં આયા?

'**दानं चत्वारि पात्रं च**' ક્યોં? કિ '**सार्धं ज्ञानमयं ध्रुवं**'. હૈ ન? ઉસ દાનકો '**सार्धं ज्ञानमयं ध्रुवं**'. નિશ્ચલ જ્ઞાનમય ભાવસે વિવેક સહિત દેતા હૈ. ભાન હૈ. સામને મિથ્યાદૃષ્ટિ હૈ ઔર બાહ્ય ક્રિયા ઐસી કરતા હૈ, દયા, દાન આદિ, ઉસ ક્રિયાવંતકો જ્ઞાની પાત્ર નહીં માનતે. સમજમેં આયા? સેઠ! જિમ્મેદારી બહુત હૈ.

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- ... યહાં તો દેતા હૈ. હો તો ઐસા હોતા હૈ, ઉસકી બાત હૈ. નિશ્ચય સમ્યગ્દર્શન અપનેમેં હુઆ, ઉસકો વ્યવહાર ઐસા હોતા હૈ કિ જો વ્યવહારમેં આઠ મૂલગુણકા પાલનકા વિકલ્પ હૈ ઔર પાત્રકો ચાર પ્રકારકા આહાર દેનેકા વિકલ્પ-શુભભાવ હોતા હૈ. પાત્રકો આહાર દેના વહ સંવર-નિર્જરાકી ક્રિયા નહીં હૈ. સમજમેં આયા? આહાર દે સકતે હૈં, લે સકતે હૈં ઐસા નહીં. ક્યોંકિ વહ તો પરચીજ જડ હૈ. જડકા જાના-આના વહ અપને અધિકારકી બાત નહીં. લેકિન ઉસ સમય સમ્યગ્દૃષ્ટિકો પાત્રકો દેનેકા ભક્તિ સહિત ઐસા ભાવ શુભ આતા હૈ. ઉસકો નિશ્ચયપૂર્વક વ્યવહાર કહનેમેં આતા હૈ. સમજમેં આયા? '**सार्धं ज्ञानमयं**' જ્ઞાનકે વિવેક સહિત. કૌન પાત્ર હૈ, કૌન અપાત્ર હૈ, કૌન સુપાત્ર હૈ, ઉસકા ભી જ્ઞાની સમ્યગ્દૃષ્ટિકો વિવેક હોના ચાહિયે. વિવેક બિના ઉસકા વ્યવહારદાન ભી સચ્ચા હોતા નહીં. કહો, પ્રેમચંદજી! સમજમેં આયા? પીછે.

'**दर्शनज्ञान चारित्रं, विशेषितं गुण पूजयं**'. સમ્યગ્દૃષ્ટિ જીવ નિશ્ચય સમ્યગ્દર્શનવાન... ૨૦૦ ગાથા હૈ. દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્રસે વિશિષ્ટ જો કોઈ પુરુષ ધર્માત્મા હૈ, અપનેસે અધિક અથવા દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્રમેં ખાસ વિશિષ્ટ હૈ, ઐસે ધર્માત્માકી સમ્યગ્દૃષ્ટિ પૂજના કરતે હૈં, સેવા કરતે હૈં. સમજમેં આયા? હૈ શુભરાગ. લેકિન ઐસા વ્યવહાર ઉસકો હોતા હૈ. યદિ ઐસા ભક્તિ આદિકા ભાવ ન હો, અભક્તિ હો તો દૃષ્ટિ સચ્ચી રહતી નહીં. સમજમેં

आया? '**दर्शनज्ञान चारित्रं**' वह सम्यग्दर्शन, चारित्रमें विवेकित होता है. ऐसा लिखा है. नहीं तो ऐसा अर्थ है कि '**दर्शनज्ञान चारित्रं, विशेषितं गुण पूजयं**'. जितनी सम्यग्दर्शन, ज्ञान, चारित्रमें विशेषता है, ऐसे धर्मात्माका पूजन करते हैं.

मुमुक्षु :- ...

उत्तर :- गुण सहित है, लो न. गुण सहित हो अथवा ऐसे गुणको पूजनिक मानते हैं. दर्शन, ज्ञान, चारित्र. सम्यक् निश्चय सम्यग्दर्शन, निश्चय सम्यग्ज्ञान, निश्चय चारित्रवंत हो ऐसा गुण सहित हो, उसे पूजनिक मानते हैं. उसकी पूजा, भक्ति करते हैं. सम्यग्दृष्टिका शुभरागका व्यवहार ऐसा आये बिना रहता नहीं. सम्यग्दर्शन बिना यदि ऐसा कोई अकेला करे (तो) मात्र पुण्यबंध होता है. स्वभावका भानपूर्वक ऐसा हो तो अपनी दृष्टि जितनी निर्मल है, उतनी तो शुद्धता अंदर वर्तती है. संवर-निर्जरा होती है. और जितना शुभभाव है, उससे पुण्यबंधका आस्रव होता है. समजमें आया? कितने बोल हुअे? पंद्रह हुअे.

'**अनस्तमितं**'. रात्रिको आहार नहीं करना. रात्रिके बाद भोजन, आहार आदि नहीं (करना). समजमें आया? यथाशक्ति उसको रात्रिभोजनका त्याग होता है. '**शुद्ध भावस्य**'. पाठ ऐसा लिया है. समजमें आया? निर्मल भावसे, हठसे नहीं. शुद्ध भाव सम्यग्दर्शन, ज्ञानकी निर्मलताका भान सहित शुद्धभाव(से देता है). जहां-तहां शुद्धभाव.. शुद्धभाव.. शुद्धभाव पहले लेते हैं. ईसके बिना तेरा व्यवहार विकल्प वह व्यवहार है नहीं. बहुत कठिन बात. डालचंदजीने पहले सुना नहीं हो तो उसको ऐसा लगे कि आहा..! ये क्या है? ऐसा तारणस्वामी कहते हैं. समजमें आया? वह तो वीतराग मार्ग ऐसा है, ऐसा ही कहते हैं, घरका कुछ नहीं है. समजमें आया?

जिनागममें सर्वज्ञ परमात्मा संतोने जो बात अनादिसे चली आयी है, निश्चय सहित व्यवहार, ये निश्चय सहित व्यवहार सम्यग्दृष्टिका कैसा है, उसका वर्णन है. निश्चय सम्यग्दर्शन नहीं है और अकेले व्यवहार आचारकी क्रिया करे तो शुभभाव होता है, पुण्यबंध होता है. धर्म-बर्म नहीं. और ऐसा करते, करते, करते कभी सम्यग्दर्शन होता है, ऐसा भी नहीं.

मुमुक्षु :- ..

उत्तर :- करते-करते राग होता है, वह तो रागकी क्रिया है.

मुमुक्षु :- सम्यग्दर्शन नहीं होता?

उत्तर :- उससे सम्यग्दर्शन नहीं होता, तीन काल तीन लोकमें. वह तो पहलेसे कहते आये हैं. अंतर स्वभाव चिदानंद अकेला भगवान चैतन्यसूर्य पूर्णानंद समस्वभावी वीतरागभाव अपना, उसका अनुभवमें प्रतीत होकर सम्यग्दर्शन होता है. ये क्रियाकांडसे सम्यग्दर्शन तीन काल तीन लोकमें होता नहीं. समजमें आया? ओहो..! लेकिन ऐसे सम्यग्दर्शनकी

ભૂમિકામેં જબતક પૂર્ણ વીતરાગ નહીં હો, તો ઉસ ગુણસ્થાનમેં ઐસા ૧૮ ક્રિયાકા શુભભાવ આયે બિના રહતા નહીં. સમજમેં આયા? યે સબ સમજના પડેગા. સેઠિ હોકર આગે બૈઠે, સમજનેકી દરકાર કરે નહીં. ફિર સમજે બિના ક્યા લાભ હોગા? બરાબર હૈ સેઠ?

રત્નત્રયધારી મહાત્માઓંકી પૂજા કરના. દેખો! સમ્યગ્દર્શન, સમ્યગ્જ્ઞાન, સમ્યક્ચારિત્ર. સમ્યગ્દૃષ્ટિ જીવ હો, સમ્યગ્જ્ઞાની હો ઉસકી સેવા ઔર સમ્યક્ચારિત્રવંત સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન સહિત હો ઉસકી ભી પૂજા (કરના). વહ હૈ શુભભાવ. હૈ શુભ વિકલ્પ. લેકન વહ ભાવ સમ્યગ્દૃષ્ટિ નિશ્ચયવંતકો ઐસા ભાવ વ્યવહારસે આયે બિના રહતા નહીં. ઐસા વ્યવહારકા વિવેક બતાયા હૈ. સમજે? મિથ્યાદૃષ્ટિકા વિવેક નહીં કરતે, ઐસા કહતે હૈં. ઉસમેં નકાર (-નાસ્તિ) લો તો. આગે થોડા આયેગા. સબ ગાથા નહીં લી હૈ, થોડી-થોડી લી હૈ, સાર-સાર. નહીં તો મિથ્યાદૃષ્ટિ હૈ, કુપાત્ર હૈ, જિસકી શ્રદ્ધા સર્વજ્ઞ વીતરાગ જિનાગમકે અનુસાર આત્માકે અનુભવકી દૃષ્ટિ હૈ નહીં ઔર અકેલા ક્રિયાકાંડ હૈ, વહ તો કુપાત્ર હૈ. સમજમેં આયા? ઉસકી બાત યહાં હૈ નહીં.

'**फासू जल**' પ્રાસુક જલ. અચેત જલ. સમજમેં આયા? છના પાની, ઈંતના લિયા ન. .. છના પાની. ક્યોંકિ ... યહાં ચૌથે ગુણસ્થાનવાલા. પ્રાસુક જલકા અર્થ હી ઉતના કિયા હૈ કિ છના પાની. સમજમેં આયા? ગાલા હુઆ પાની. પ્રાસુક ક્યોં લિયા હૈ? કિ ઉસમેં ત્રસ ન આવે. ગલણાકો ક્યા કહતે હૈં? કપડા. છાનનેકા કપડા હોતા હૈ ન? ઉસમેં ત્રસ જીવ આવે નહીં. ત્રસકા અભાવ બતાનેકો પ્રાસુક જલ લિયા હૈ. નહીં તો પાની તો સચેત હૈ. પાનીકે એક બિંદુમેં અસંખ્ય જીવ હૈં. ચાહે તો સાત ગલનેસે ગલે યા કૂએમેંસે નિકલા હુઆ પાની હો યા ચાહે તો ઉપરસે આયા હુઆ પાની હો, એક બિંદુમેં અસંખ્ય એકેન્દ્રિય જીવ હૈ. સમજમેં આયા? વહ અપ્રાસુક હી હૈ. ઉસકો જબ ગર્મ કરકે લે તો ... હો જાયે. ગર્મ કરનેકી યહાં બાત નહીં હૈ.

યહાં તો સમ્યગ્દૃષ્ટિ પ્રાસુક જલ (લેતે હૈં). ત્રસકો ઉસમેં ન આને દે, છના પાની કામમેં લેતા હૈ, ઐસા ઉસકા ૧૭વાં બોલ કહનેમેં આયા હૈ. હૈ તો શુભ વિકલ્પ. પાની ગલને આદિકી ક્રિયા અપની નહીં હૈ. આત્મા કર સકતા હૈ, છાનનેકી ક્રિયા જડકી આત્મા નહીં કર સકતા. સમજમેં આયા? ઓહોહો..! ઔર જિનાગમ. સમતા કરના. ઉસમેં થોડા શીતલપ્રસાદે અંદર લિખા હૈ ન? સમતાભાવકે લિયે જિનાગમકા મનન કરના. ઐસા લિયા હૈ. કૌંસમેં અંદરમેં લે લિયા. સમતાભાવ ૫૩ ક્રિયામેંસે... શાંતિ અકષાય ... થોડા ભૂમિકા અનુસાર હૈ, ઐસા રખના અથવા કષાય મંદ રખના ઔર જિનાગમકા મનન કરના. દેખો! જિનાગમ સર્વજ્ઞ પરમાત્માને કહે આગમ, ઉસકા મનન કરના. અજ્ઞાનીકા કહા હુઆ, અપની કલ્પનાસે બનાયા હુઆ શાસ્ત્રકા મનન નહીં. સમ્યગ્દૃષ્ટિકા કોઈ શાસ્ત્ર હો, ઉસકા મનન હોતા હૈ. અજ્ઞાનીકે શાસ્ત્રકા મનન હોતા નહીં. સમજમેં આયા? ચારમેંસે કોઈ ભી લે, લેકિન સચ્ચા માનકર અકેલે

જિનાગમકા મનન કરતા હૈ. દૂસરેકો જૂઠા માનકર વાંચન, વિચાર આદિ કરે વહ અલગ બાત હૈ. સમજમેં આયા? લો, ૧૮ ક્રિયા નિશ્ચય સહિત હુઈ.

यस्य सम्यक्त्व हीनस्य, उग्र तव व्रत संयमं।
सर्व क्रिया अकार्या च, मूल बिना वृक्षं यथा।।२०८।।

ક્યા કહતે હૈં? જો સમ્યગ્દર્શન રહિત હૈ. અપના આત્મા ક્યા ચીજ હૈ, ઉસકા અનુભવ અંતરમેં પ્રતીતકા ભાન હૈ નહીં, ઉસકા કઠિન તપ કરના, ઉગ્ર તપ. છહ-છહ મહિનેકા ઉપવાસ કરે, જંગલમેં રહે, લકડીકી ભાંતિ શરીર સૂખ જાયે, બિલકૂલ રસ લે નહીં. ઉગ્ર તપ શબ્દ પડા હૈ ન? ઉગ્ર નામ દૂધ, શક્કર, ગુડ, પકવાન નહીં, અકેલા પાની ઔર મમરા.. મમરાકો ક્યા કહતે હૈં? ચાવલકા (બનતા હૈ). મુમુરા ચાવલકા બનતા હૈ. ઐસા સાદા ખોરાક લે ઔર ચાર-ચાર, છહ-છહ મહિને, આઠ-આઠ મહિનેકા ઉપવાસ કરે. ઉગ્ર તપ કરે. વ્રત પાલે. દયા, દાન, બ્રહ્મચર્ય પાલે, દયા પાલે, સત્ય બોલે ઔર સંયમ ઇન્દ્રિયકા દમન, ધારણા હો, ઇત્યાદિ વ્યવહાર આચરણ અકાર્ય-વ્યર્થ હૈ. હૈ ભૈયા?

'**सम्यक्त्व हीनस्य**'. જિનાગમ સર્વજ્ઞ પરમાત્માને કહા, ઐસા આત્માકા પ્રતીત, સમ્યક્ અનુભવ નહીં, ઐસે જીવકો ઉગ્ર તપ, ઉગ્ર વ્રત ઔર ઉગ્ર ઇન્દ્રિય દમન.. સબ ઉસકે સાથ લે લેના. વ્રત ઔર ઇન્દ્રિય દમન. ઇન્દ્રિયકા ઇતના દમન કરે. '**सर्व क्रिया अकार्या**'. સર્વ ક્રિયા ઉસકો આત્માકે લાભકે લિયે થોડી ભી નહીં હૈ. '**अकार्या च**'. (અજ્ઞાની કહતે હૈં), ક્રિયા કરતે-કરતે હોતા હૈ. યહાં તો '**सर्व क्रिया अकार्या**' કહા. સેઠી! પંડિત લોગ ઇસકે સામને ચિલ્લાતે હૈં. હમ કહતે હૈં ઉસકે સામને ચિલ્લાતે હૈં. યે નહીં. ઐસી કરતે, કરતે, કરતે, કરતે સમ્યગ્દર્શન (હો જાયેગા). હિન્દુસ્તાનમેં યહાંકી બાત સુનનેકે જિજ્ઞાસુ બહુત હો ગયે હૈં કિ, યે ક્યા કહતે હૈં? પંડિતોંમેં ખલભલી મચ ગઈ.

કહતે હૈં, ઇત્યાદિ વ્રત પાલન, સંયમ નામ ઇન્દ્રિયકા દમન ઇત્યાદિ સર્વ વ્યવહાર આચરણ, પુણ્યકી ક્રિયા '**अकार्या**' વ્યર્થ હૈ. મોક્ષમાર્ગમેં નહીં હૈ. ઉસસે કુછ આત્માકા સંવર-નિર્જરાકા લાભ (ઐસા હૈ નહીં). કિંચિત્ લાભ નહીં હૈ. નક્કી કરના પડેગા, ડાલચંદજી! અભી તક બહુત ચલાયા હૈ. નક્કી કરના પડેગા કિ નહીં?

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- મિથ્યાદૃષ્ટિકી પ્રેરણા દૂસરેકો કૈસે મિલે? ધૂલમેં મિલે. કોઈ મિથ્યાદૃષ્ટિ હૈ ઉસકી પરિણતિ-ક્રિયાસે પરકો કૈસે (લાભ) મિલે? સમજમેં આાય?

યહાં તો તારણસ્વામી કહતે હૈં, '**मूल बिना वृक्षं यथा**'. મૂલ નાસ્તિ.. કહતે હૈં ન? ક્યા કહતે હૈં? કૂતો શાખા. વહ કહતે હૈં, દેખો! મૂલકે બિના વૃક્ષ નહીં હો સકતા. જહાં સમ્યગ્દર્શન નિર્વિકલ્પ ચૈતન્ય ક્યા હૈ, અપને આત્માકા સ્વરૂપ ભગવાન, જિનાગમ કૈસા કહતે હૈં, ઐસી અંતરમેં પ્રતીત, અનુભવ હૈ નહીં, તો વૃક્ષકે બિના શાખા હોતી નહીં. ઐસે સમ્યગ્દર્શન

બિના વહ સર્વ ક્રિયા-શાખા સચ્ચી હૈ નહીં. સબ જૂઠ હૈ. કિતના ઉગ્ર તપ કરે, હાં! યે તો ભાષા ઈતની (હૈ). ઉગ્ર તપકી વ્યાખ્યા લંબી હૈ. એક ઉગ્ર તપમેં અનશન, ઉણોદરી, વૃત્તિસંક્ષેપ, રસપરિત્યાગ, કાયક્લેશ, પ્રાયશ્ચિત, વિનય, વૈયાવચ્ચ, સજ્ઝાય, ધ્યાન. બાર પ્રકારમેં ઉસકી વ્યાખ્યા લંબી હૈ. લેકિન યહાં અપને તો થોડા-થોડા કહના હૈ. સમજમેં આયા?

ઉગ્ર તપમેં તો અનશન છહ-છહ મહિને (કરે). અનશન, ઉણોદરી. એક કવલ લે. દૂસરા એક ભી કવલ નહીં લે. બાર-બાર મહિને સદા કરે. વૃત્તિસંક્ષેપ. પાની એક ઘરસે લે, દો ઘરસે લેના, બાદમેં નહીં લેના, ઐસા લેના. ઈન્દ્રિયોંકા દમન. વૃત્તિ-વૃત્તિ સંક્ષેપ કરે. ઔર રસપરિત્યાગ. દૂધ, દહી, શક્કર બિલકૂલ ખાયે નહીં. સબ રસ છોડ દે. ઉસકા નામ ઉગ્ર તપકી વ્યાખ્યા હૈ. અનશન, ઉણોદરી, વૃત્તિસંક્ષેપ, રસપરિત્યાગ, કાયક્લેશ. આસન ઐસા લગા દે, છ મહિને તક ચલાયમાન નહીં હો. ઉસમેં ક્યા હુઆ? માત્ર રાગકી મંદતા હો તો પુણ્યબંધ હો જાયેગા. ધર્મ-બર્મ કિંચિત્ ઉસકો હૈ નહીં. સમજમેં આયા?

ઈન્દ્રિયકા દમન, પ્રાયશ્ચિત. .. સબ વિકલ્પ, શુભરાગ હૈ. ધર્મ-બર્મ નહીં. વિનય કરે. દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રકા બહુત વિનય, બહુત વિનય કરે. બહુત વિનય કરે તો શુભરાગ હૈ. સમ્યગ્દર્શન બિના સબ વ્યર્થ હૈ. સમજમેં આયા? વિનય, વૈયાવચ્ચ. દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રકી વૈયાવચ્ચ કરે. રાગ હૈ, સમ્યગ્દર્શન બિના તેરી ક્રિયા સબ વ્યર્થ હૈ. સ્વાધ્યાય. શાસ્ત્રકા સ્વાધ્યાય, શાસ્ત્રકા સ્વાધ્યાય. પૂરા દિન દસ-દસ, બારહ-બારહ ઘંટે વાંચન (કરે). તેરી સ્વાધ્યાય ક્રિયા સબ વ્યર્થ હૈ. ઉગ્ર તપમેં ઈતના શબ્દ પડા હૈ. યે તો સંક્ષિપ્ત શબ્દ હૈ. લંબા કરે તો પાર નહીં આવે. થોડા-થોડા સાર-સાર (લેતે હૈં). સેઠને કહા ન, થોડા ઉતારના હૈ, આઠ વ્યાખ્યાન. સમજમેં આયા? વિનય, વૈયાવચ્ચ, સજ્ઝાય, ધ્યાન. ધ્યાન કરો. ધ્યાન કિસકા? વસ્તુકા ભાન બિના તેરા ધ્યાન વૃથા હૈ. કાયોત્સર્ગ. ઈતની ઉગ્ર તપકી વ્યાખ્યા કી.

વ્રતમેં ભી પંચ મહાવ્રત. બડા જોરદાર વ્રત. ઔર સંયમમેં પાંચ ઈન્દ્રિયકા દમન. '**सर्व क्रिया अकार्या च, मूल बिना वृक्षं यथा**'. અકાર્ય, જિસમેં અપના કાર્ય સિદ્ધ હોતા નહીં. જૈસે વૃક્ષકા મૂલ નહીં હૈ તો ઉસકી શાખા આદિ હોતે નહીં. કહો, બરાબર હૈ? ૨૦૯. લિખા હૈ, તો લિખા હૈ ઉસકી બાત ચલતી હૈ. ૨૦૯.

सम्यक्त्व यस्य मूलस्य, साहा व्रत नंतनंताइ।
अवेवि गुण होंति, सम्यक्त्व हृदयेस्य।।२०९।।

'**सम्यक्त्व यस्य मूलस्य**'. જિસકે સમ્યગ્દર્શન રૂપી જડ હૈ. મૂલ યાની જડ. જિસકે આત્મામેં સમ્યગ્દર્શન રૂપી જડ હૈ. દેખો! ઉસમેં ના કહી થી ન? મૂલં બિના.. ઉસકો શાખાએં, .. નહીં હો સકતી હૈં. ઉસકો ક્રમશઃ શાંતિકી જ્વારી હોતી હૈ. વ્રતકા વિકલ્પ ભી હોતા હૈ. યથાર્થ તપ અંદર આત્મામેં આનંદકી ઉગ્રતા હોતી હૈ.

'**अवेवि गुण होंति**' ઔર ભી બહુત ગુણ હોતે હૈં. સમ્યગ્દર્શન હૈ વહાં બહુત ગુણ

હોતે હૈં. સમ્યગ્દર્શન બિના ઐસી ક્રિયા કરે તો ભી આત્માકો કુછ કાર્યકારી હૈ નહીં. '**सम्यक्त्व हृदयेस्य**'. દેખો! હૃદય શબ્દકા અર્થ અંતરંગ આત્મામેં. પૂર્ણાનંદ પ્રભુ, ઉસકા અનુભવમેં પ્રતીત હુઈ-સમ્યગ્દર્શન, ઉસકો અનંત અનંત અનેક ગુણ પ્રાપ્ત હોતે હૈં. સર્વ ક્રિયા વૃથા .. હૈ ન સામને? યહાં અનંત ગુણ વૃદ્ધિ પાતે હૈં. સામને-સામને લિયા હૈ. સર્વ ક્રિયા અકાર્ય. યહાં સર્વ ગુણોંકી અનંત-અનંત બઢવારી હોતી હૈ. ઐસા લિયા હૈ. સામને-સામને પ્રતિપક્ષ લિયા હૈ. સમજમેં આયા? ક્યા પ્રતિપક્ષ લિયા? ક્યા સમજે?

સમ્યક્ આત્માકા વીતરાગ સર્વજ્ઞ જિનાગમ ઔર પરમાત્મા ત્રિલોકનાથ પરમેશ્વર, ઉન્હોંને જો આત્મા કહા, ઉસકી દૃષ્ટિકા ભાન નહીં, ઉસકે બિના તેરી સર્વ ક્રિયા વૃથા હૈ. ઉસકે સામને સમ્યગ્દર્શન હૈ તો સબ અનંત ગુણકી બઢવારી, અનંત ગુણ ઉસકે સફલ હો જાતે હૈં. સમજમેં આયા? '**सम्यक्त्व हृदयेस्य**'. ૨૧૦.

सम्यक्त्व विना जीव जानै श्रुत बहुभेदं।
अनेय व्रत चरणं, मिथ्या तप वाटिका जालं।।२१०।।

વસ્તુ સ્થિતિ ઐસી હૈ. જિનાગમ સર્વજ્ઞ પરમાત્માને ઐસા કહા કિ, સમ્યગ્દર્શનકે બિના જીવ ગ્યારહ અંગ, નૌ પૂર્વ તક બહુ પ્રકારસે શાસ્ત્રકો જાને. દૂસરા જ્ઞાન તો નહીં, પરંતુ શાસ્ત્ર ગ્યારહ અંગ ઔર નૌ પૂર્વ પઢ લે. મૂઢ હૈ, મિથ્યાદૃષ્ટિ હૈ. સમજમેં આયા?

'**अनेय व्रत चरणं**' અન્ય જો કોઈ બહુત વ્રતાદિ આચરણ (કરે). બહુત આચરણ કરે. સબ '**मिथ्या तप वाटिका**'. મિથ્યા તપકા નિવાસરૂપી જાલ હૈ. જાલ હૈ, બંધ હોગા, બંધમેં પડતા હૈ. '**मिथ्या तप वाटिका जालं**'. હૈ? ૨૧૦ હુઈ. ૨૧૫.

सम्यक्त्व यस्य सूयंते, श्रुतज्ञानमं विचक्षणं।
ज्ञानेन ज्ञान उत्पाद्यं, लोकालोकस्य पस्यति।।२१५।।

દેખો! જિસ આત્માકે ભીતર સમ્યગ્દર્શન ઔર વિચિક્ષણ શ્રુતજ્ઞાન. દેખો! વિચક્ષણ શ્રુતજ્ઞાન યાની યથાર્થ શ્રુતજ્ઞાન. ઉસકા અર્થ યથાર્થ કિયા. સચ્ચા શ્રુતજ્ઞાન, ભાવશ્રુતજ્ઞાન. આત્માકે ભીતર નિશ્ચય ભાવ સમ્યગ્દર્શન ઔર ભાવશ્રુતજ્ઞાન હૈ, '**सूयंते**' નામ પરિણમન કર રહા હૈ. હૈ ન? '**सूयंते**'. અંતર આત્મા જ્ઞાન, દર્શન, વસ્તુ દર્શન ઔર જ્ઞાનસે નિશ્ચય યથાર્થ પરિણમન કર રહા હૈ, તો કહતે હૈં કિ '**ज्ञानेन ज्ञान उत्पाद्यं**'. ભાવશ્રુતજ્ઞાનકે દ્વારા ઐસા જ્ઞાન ઉત્પન્ન હોતા હૈ કિ જિસસે લોકાલોક દિખલાઈ પડતા હૈ. ક્યા કહતે હૈં? કિ ભાવશ્રુતજ્ઞાનસે કેવલજ્ઞાન હોતા હૈ. કોઈ વિકલ્પસે, યા દયા, દાન યા પંચ મહાવ્રતસે, અઠ્ઠાઈસ મૂલગુણસે કેવલજ્ઞાન હોતા નહીં. સમજમેં આયા?

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- નહીં હોગા, ઉસસે ભી નહીં. યહાં યે લિયા હૈ. કિતને બોલ લિયે હૈં, દેખો! '**सम्यक्त्व यस्य सूयंते**'. જિસકી અંતર દૃષ્ટિ, ભગવાન સર્વજ્ઞને કહા ઐસા આત્મા, અજ્ઞાની

કલ્પિત લોગોંને કહા ઐસા નહીં, ઉસકો યથાર્થ દૃષ્ટિ હોતી નહીં. ભગવાનને કહા ઐસા '**सम्यक्त्व यस्य सूयंते**' અંતર દર્શનકી પ્રતીતિ હુઈ હૈ ઔર પરિણમન હુઆ હૈ, સમજમેં આયા?

'**श्रुतज्ञानमं विचक्षणं**'. યથાર્થ. વિચિક્ષણ નામ જ્ઞાનકી યથાર્થતા અંતરમેં ભાવશ્રુતકી પ્રગટ હુઈ હૈ. સમ્યગ્દર્શન સહિત. સમ્યગ્દર્શન બિના ભાવશ્રુતજ્ઞાન હોતા નહીં. ઔર ભાવશ્રુતજ્ઞાન દ્વારા.. દેખો! તારણસ્વામી ક્યા કહતે હૈં? '**ज्ञानेन ज्ञान उत्पाद्यं**'. ભાવશ્રુત નિર્વિકલ્પ જ્ઞાનસે હી આગે કેવલજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરતા હૈ. દયા, દાન, વ્રત બીચમેં આતા હૈ. અઠ્ઠાઈસ મૂલગુણ આદિ વ્રતકે વિકલ્પસે કોઈ કેવલજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરતા હૈ, ઐસા સ્વરૂપમેં હૈ નહીં. સમજમેં આયા? નિશ્ચય શ્રુતજ્ઞાન મોક્ષમાર્ગસે કેવલજ્ઞાન પ્રાપ્ત કર સકતા હૈ. વ્યવહાર બીચમેં આતા હૈ. ૧૮ ક્રિયા આદિકા વિકલ્પ અથવા મુનિકે યોગ્ય અઠ્ઠાઈસ મૂલગુણ, શ્રાવકકે યોગ્ય બારહ વ્રતકા વિકલ્પ, કેવલજ્ઞાનકી ઉત્પત્તિમેં વહ બિલકૂલ કારણ હૈ નહીં. હૈ ઉસમેં? દેખો! ક્યા હૈ તીસરા પદ? દેખો!

'**ज्ञानेन ज्ञान उत्पाद्यं**'. હૈ ૨૧૫ (ગાથા)? ક્યા '**ज्ञानेन**'? શ્રુતજ્ઞાનનં. ભાવશ્રુતજ્ઞાન. અંદર આત્માકો સ્પર્શકર જ્ઞાન હુઆ, સ્વાનુભવ જ્ઞાન-સ્વસંવેદનજ્ઞાન. અપના અનંત ગુણકા પિંડ પ્રભુ, ઉસમેં વિકલ્પ નહીં, રાગ નહીં, કલ્પના નહીં. અપના જ્ઞાનકા વેદન હોકર ભાવશ્રુતજ્ઞાન જો હુઆ, વહ ભાવ નિર્વિકલ્પ શુદ્ધ શાંતિકા જ્ઞાન હૈ. અપના સમ્યગ્દર્શન સહિત. વહ '**ज्ञानेन ज्ञान उत्पाद्यं**' ઈસ જ્ઞાન દ્વારા કેવલજ્ઞાનકી ઉત્પત્તિ હોતી હૈ. જ્ઞાનકી ક્રિયાસે કેવલજ્ઞાન ઉત્પન્ન હોતા હૈ, ઐસા કહતે હૈં. બીચમેં દયા, દાનકા વિકલ્પ આતા હૈ, લેકિન ઉસ ક્રિયાસે કેવલજ્ઞાન હોતા હૈ, ઐસા હૈ નહીં. પુણ્યબંધ હોતા હૈ. કહો, સમજમેં આયા?

'**लोकालोकस्य पस्यति**'. કૈસા જ્ઞાન ઉત્પન્ન હોતા હૈ ભાવશ્રુતજ્ઞાન દ્વારા? કિ કેવલજ્ઞાનમેં લોકાલોક (દેખતા હૈ). સાથમેં લિયા હૈ. દૂસરેમેં લોક ઔર અલોકકા દો વિભાગ, ઐસા હૈ નહીં. લોક જિસમેં છહ દ્રવ્ય રહતે હૈં, અલોક જિસમેં ખાલી આકાશ હૈ. અપાર, અપાર, અપાર, અપાર.. ઐસા લોકાલોકકા જાનનેવાલા કેવલજ્ઞાન અંતરમેં સમ્યગ્દર્શન સહિત ભાવશ્રુતજ્ઞાનકે અનુભવ દ્વારા ક્રમસે જ્ઞાનકી ક્રિયા બઢતી-બઢતી, જ્ઞાનકી ક્રિયા દ્વારા કેવલજ્ઞાન હોતા હૈ કિ જો કેવલજ્ઞાન લોકાલોકકો જાનતા હૈ. પૂરી જૈનદર્શનકી શૈલી હૈ. લોક ઔર અલોક તીન કાલમેં અન્યમેં હૈ નહીં. સમજમેં આયા? અબ, ૨૧૬.

सम्यक्त्वं यस्य न साध्यते, असाध्य व्रत संयमं।
ते नरा मिथ्या भावेन, जीवतोपि मृताएव।।२१६।।

મુર્દા હૈ. અષ્ટ પાહુડમેં કુંદકુંદાચાર્યને લિયા હૈ. મૃતક ક્લેવર જૈસા હૈ. ઉસમેં લિયા હૈ. સમજમેં આયા? ક્યા કહતે હૈં? '**सम्यक्त्वं यस्य न साध्यते**' જિસમેં સમ્યગ્દર્શનકા સાધન નહીં હો સકતા હૈ. ભગવાન આત્મા નિર્વિકલ્પ સ્વભાવકી અંતર શ્રદ્ધા, ઐસા નિર્વિકલ્પ સમ્યગ્દર્શનકા સાધન જિસકો નહીં હૈ, '**न साध्यते**' સાધન નહીં હો સકતા હૈ, વહ '**असाध्य**

व्रत संयमं' ઉસકા સંયમ ઔર વ્રત પાલના અસાધ્ય હૈ, અસાધ્ય હૈ. ઉસમેં કોઈ સાધ્ય હૈ નહીં. સાધ્ય ન? સમ્યગ્દર્શનકા સાધ્યકા સાધન નહીં હૈ, ઉસમેં તેરા વ્રત ઔર ક્રિયાકાંડ દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિ, પૂજા, નામ સ્મરણ, જાપ ૐ ૐ કરના, ઈન્દ્રિય દમન સબ અસાધ્ય હૈ. અર્થાત્ વહ સચ્ચા પલ સકતા નહીં. સમ્યગ્દર્શન બિના સચ્ચા વ્રત ઔર સંયમ હો સકતા નહીં. અજ્ઞાની કરતા હૈ વહ સચ્ચા હૈ નહીં. સમજમેં આયા? વ્રત ઔર સંયમકા પરિણામ અસાધ્ય હૈ અર્થાત્ હોતા હી નહીં.

'**ते नरा मिथ्या भावेन**' મિથ્યાત્વકી ભાવના સહિત હોનેસે. ક્યોંકિ સમ્યક્કા ભાન નહીં હૈ. અપને સ્વભાવકો દેખા નહીં, પ્રતીતમેં આયા નહીં, ભાવશ્રુતમેં વેદા નહીં તો ભાવના ઉસકી હૈ નહીં. ઉસકી ભાવના તો યે વિકલ્પ કરું, ઐસા કરું, ઐસા કરું, ઐસા કરું (હૈ). જો દિખતા હૈ ઉસકી ભાવના હૈ. મિથ્યાત્વકી ભાવના સહિત હોનેસે જીવિત હોનેપર ભી મૃતકકે સમાન હી હૈ. જિંદા મુર્દા. ચલતા મુર્દા હૈ, ઐસા અષ્ટપાહુડમેં કુંદકુંદાચાર્ય (કહતે હૈં). ઓહો..! જીવનશક્તિ અપની અનંત અનંત ગુણકા ભંડાર જિસમેં અમાપ શક્તિ પડી હૈ. પરમાત્મા હી આત્માકે પેટમેં પડા હૈ. શક્તિમેંસે પરમાત્મા હોતા હૈ. સમજમેં આયા? બહુત જગહ આતા હૈ. અપ્પા પરમપ્પા આતા હૈ ન? બહુત જગહ આતા હૈ. અપ્પા-અપના આત્મા હી અંદર પરમાત્મસ્વરૂપસે પડા હૈ. પરમઆત્મા યાની પરમ સ્વરૂપ. ઉસસે હી પર્યાયમેં પરમાત્મા હોતા હૈ. બહુત ઠિકાને આતા હૈ. ખ્યાલ હૈ, સબ પઢા હૈ. બારોં પુસ્તક પઢે હૈં. સમજમેં આયા?

'**ते नरा मिथ्या भावेन, जीवतोपि मृताएव**'. વહ મુર્દે જૈસા હૈ. મરે હુએ. દિગંબર સાધુ હો, અઠ્ઠાઈસ મૂલગુણ પાલતા હો, હજારોં રાણીકા ત્યાગ હો ઔર જંગલમેં બસતા હો. એક બાર ભોજન કદાચિત્ એક-એક મહિનેકે બાદ લેતા હો. સમજમેં આયા? પદ્માસન લગા દિયા ઐસા. કહતે હૈં, અંતર ભાન સમ્યગ્દર્શનકી ચીજ ક્યા ઔર ઉસકા ધ્યેય ક્યા, ભાન નહીં હૈ, સાધન હૈ નહીં. '**जीवतोपि मृताएव**'. જીવિત મુર્દા હૈ. કડક ભાષા હૈ. સેઠી! જીવિત હોનેપર ભી મૃતકકે સમાન મર ગયા હૈ. ચૈતન્યજીવન તો તેરી દૃષ્ટિમેં હૈ નહીં. પુણ્ય-પાપ, અલ્પજ્ઞતા, દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિકા વિકલ્પ ઉઠતા હૈ, વિકલ્પજાલ, ઉસકો સર્વસ્વ માનતે હૈં કિ હમ બહુત કરતે હૈં, બહુત કરતે હૈં, બહુત કરતે હૈં. કરતે-કરતે હમારે બહુત સાલ બીત ગયે. કિસમેં? અજ્ઞાનકી ક્રિયામેં. સમજમેં આયા? હૈ ભૈયા? પંડિતજી! ક્ષુલ્લકપના કહાં ગયા? સમ્યગ્દર્શન બિના ક્ષુલ્લકપના કૈસા? એલ્લકપના કૈસા? વ્રત-ફ઼ત કૈસા? સબ મૃતક ક્લેવર જૈસા હૈ. કહાં આયા? આહાહા..! બહુત કઠિન. વ્યવહારકી રુચિવાલેકો તો ઘાવ લગે ઐસા હૈ. ઈસલિયે ખલબલી મચ ગઈ ન. .. છૂટ ગયા હૈ. ભગવાનકા માર્ગ ઐસા હૈ. વહી બાત હૈ. સમજમેં આયા? દેખો! ... ઉસકા જીવન અજીવન હૈ. સમજમેં આયા? મૃતકકે સમાન હૈ. અબ, ૨૨૦. ૨૧૮ લો. હૈ ન?

सम्यक्त्वं सहित नरयम्मि, सम्यक्त्व हीनो न चक्रियं।
सम्यक्त्वं मुक्ति मार्गस्य, हीन सम्यक् निगोदयं।।२१८।।

ઓહો..! લો, નિગોદકા આયા. સમ્યગ્દર્શન સહિત નર્કમેં રહના અચ્છા હૈ. '**सम्यक्त्वं सहित नरयम्मि**' હૈ કિ નહીં? વહ તો આતા હૈ, યોગસારમેં આતા હૈ. યોગીન્દ્રદેવ કહતે હૈં, સમકિતદષ્ટિ નર્કમેં હો તો ભી કર્મ ખિરતે હૈં. તેરા નર્ક ભી અચ્છા હૈ. ઔર મિથ્યાદષ્ટિકા નૌંવી ગ્રૈવેયકકા હોના વહ ભી વ્યર્થ હૈ. સમજમેં આયા? સમ્યગ્દર્શન સહિત નર્કમેં રહના અચ્છા હૈ. '**सम्यक्त्व हीनो न चक्रियं**'. સમ્યગ્દર્શનસે શૂન્ય હૈ, ઉસકી કોઈ ભી ક્રિયા યથાર્થ નહીં હૈ. '**सम्यक्त्वं मुक्ति मार्गस्य**' સમકિત હી મુક્તિકા માર્ગ હૈ. લો. મોક્ષમાર્ગમેં સમ્યગ્દર્શન મુખ્ય હૈ. હૈ ન? '**सम्यक्त्वं मुक्ति मार्गस्य**' મુક્તિકે માર્ગમેં સમ્યગ્દર્શન પહલે હૈ. સમ્યગ્દર્શન બિના તેરા જ્ઞાન ભી જૂઠા, તેરી ચારિત્રક્રિયા ભી જૂઠી, વ્રત પાલના જૂઠા, બ્રહ્મચર્ય પાલના જૂઠા, સત્ય બોલના જૂઠા, રસત્યાગ જૂઠા. સબ જૂઠ હી જૂઠ હૈ. સેઠ!

મુમુક્ષુ :- મૂલ બિના..

ઉત્તર :- મૂલ બિના. વહ તો પહલે આ ગયા. મૂલ બિના શાખા કહાંસે આયી? તેરા ઠિકાના નહીં, દર્શનશુદ્ધિકા ઠિકાના નહીં. સર્વ ધર્મ સમાન હૈ, સબમેં ઐસા હૈ, સબમેં ઐસા હૈ, ઉસમેં ભી કુછ હૈ ન. ઉપનિષદમેં ઐસા કહા હૈ, ફલાનેમેં ઐસા કહા હૈ, ઢિકનેમેં ઐસા કહા હૈ. સબ જૂઠ. ગૃહીત મિથ્યાત્વ. સમ્યગ્દર્શન તો નહીં, લેકિન મિથ્યાત્વકી તીવ્રતા ઔર ફિર વ્રતાદિ ક્રિયા સબ નિગોદમેં જાનેવાલી હૈ. સમજમેં આયા? બહુત કઠિન, ભાઈ! સમાજમેં રહના ઔર સમાજમેં ઐસા કહના (કઠિન હૈ).

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- નિગોદકા પેટ બડા હૈ. એક સેઠ થે. એક બાઈ થી, બાઈ. બાલ બ્રહ્મચારી. વ્યાખ્યાન અચ્છા દેતી થી. અભી ભી હૈ, સેઠ ચલ બસે. ઉસકે ગાંવકી બાઈ થી. વ્યાખ્યાન દેતી થી. તત્ત્વકા વિરોધ કરે, બિલકૂલ વિરોધ. તત્ત્વદષ્ટિ... સેઠને કહા, બહન! ધ્યાન રખના બોલનેમેં, હાં! નહીં તો નિગોદકા પેટ બડા હૈ. ઐસા કહા. સમજમેં આયા? બાઈ બ્રહ્મચારી હૈ, બાલ બ્રહ્મચારી હૈ. ... શાસ્ત્રકી બાત કરે, જૂઠી કલ્પના. લોગોંકા રંજન કરે. દો-દો, પાંચ-પાંચ હજાર લોગ આયે. ઓહોહો..! તત્ત્વસે વિરુદ્ધ કહે. યહાંકા વિરોધ કરે. ધીરે બહનકો કહા, બહન! સેઠકે ગાંવકી લડકી થી. ઈસલિયે ઉસે સાધ્વી નહીં માને. બહન! પુત્રી! ધ્યાન રખના, હાં! તત્ત્વકા વિરોધ કરનેમેં. નહીં તો નિગોદકા પેટ બડા હૈ. નિગોદકા પેટ બડા હૈ, વહાં જાના પડેગા. ઐસા કહા. સમજમેં આયા? ..ભાઈ! માલૂમ હૈ ન? કાઠિયાવાડમેં યહ બાત બની થી. કાઠિયાવાડમેં. ... સમજમેં આયા?

કહતે હૈં કિ '**सम्यक्त्वं सहित नरयम्मि**'. સમ્યગ્દષ્ટિકા નરકકા આયુ બંધ ગયા હો ઔર જાના પડે. પહલે, હાં! સમ્યગ્દર્શન હોનેકે બાદ નર્ક આયુકા બંધ નહીં પડતા. ક્યા કહા?

સમજમેં આયા? સ્વાનુભવ હુઆ, ભાન હુઆ બાદમેં નર્કકી ગતિકા બંધ નહીં પડતા. લેકિન પહલે નર્ક ગતિકા બંધ પડ ગયા હો,.. જૈસે શ્રેણિક રાજા. ઉસે ક્ષાયિક સમકિત હુઆ. સ્ત્રી, પુત્ર, કુટુંબ હાજરો થે. હો, ઉસમેં ક્યા? ક્ષાયિક સમકિત. નર્કકા આયુ (બંધ) પડા હૈ, નર્કમેં ગયે. કહતે હૈં કિ સમ્યક્ત્વ યુક્ત નર્કમેં ભી પ્રશંસાયોગ્ય હૈ. વહાં ભી ક્રમ-ક્રમસે સિદ્ધિ કરતે જાતે હૈં. પહલી નર્કમેં તીર્થંકર ગોત્ર બાંધતે હૈં. ચૌરાસી હજાર વર્ષકી સ્થિતિમેં ગયે હૈં. સમજમેં આયા? ચૌરાસી હજાર વર્ષકી સ્થિતિમેં પહલી નર્કમેં ગયે હૈં. આગામી ચૌબીસીકે પ્રથમ તીર્થંકર હોંગે. આગામી જગતગુરુ ત્રિલોકનાથ સૌ ઇન્દ્રકે પૂજનિક, વહાંસે નિકલેંગે. છહ મહિને પહલે ઇન્દ્ર ઉસકી માતાકે પાસ આયેંગે. માતા! જનેતા! આપકી કોંખમેં તીન લોકકે નાથ જગતગુરુ તીર્થંકર પધારનેવાલે હૈં. બડે પુરુષ આયે તબ સાફસફાઈ કરતે હૈં કિ નહીં? વૈસે છહ મહિને આયુષ્યકે બાકી હો, ઉપરસે ઇન્દ્ર માતાકે પાસ આયેંગે. અભી નર્કમેં હૈં. ચૌરાસી હજાર વર્ષકી (સ્થિતિ હૈ). ક્ષાયિક સમ્યગ્દર્શન પ્રગટ કિયા હૈ. દૂસરા કોઈ વ્રત, નિયમ કુછ કિયા નહીં થા, હૈ નહીં. તીર્થંકર ગોત્ર શુભરાગ આયા (તો) બંધ ગયા હૈ. યે આગે આયેગા, એક ગાથામેં હૈ. ૨૨૦મેં હૈ, ઇસકે બાદ આયેગા. સમજમેં આયા?

કહતે હૈં કિ સમ્યગ્દૃષ્ટિ શ્રેણિક રાજા આદિ નર્કમેં ગયે, તો ભી ક્યા હૈ? આહાહા..! અપને ભાન સહિત હૈ. ઔર '**सम्यक्त्व हीनो न चक्रियं**'. સમ્યગ્દર્શનસે શૂન્ય હૈ, ઉસકી કોઈ ભી ક્રિયા યથાર્થ નહીં હૈ. લાખ, ક્રોડ, અનંત ક્રિયા કરે, આત્માકી સમ્યક્દૃષ્ટિ બિના વહ સબ ક્રિયા વ્યર્થ હૈ. '**सम्यक्त्वं मुक्ति मार्गस्य**' સમકિત મુક્તિકા માર્ગ હૈ. મુખ્ય ચીજ યહ હૈ. ... લિયા હૈ ન? રત્નકરંડ શ્રાવકાચાર. ... હૈ. ખેવટિયામેં મુખ્ય આદમી બૈઠતા હૈ ન? ઐસે મોક્ષમાર્ગમેં સમ્યક્ત્વવંત શરણધાર હૈ. ઉસકો સબ વિવેક હો ગયા અંદરમેં. ક્યા વસ્તુ, ક્યા સ્થિતિ, ક્યા પર્યાય, ક્યા ગુણ, ક્યા વિપરીત, ક્યા અવિપરીત. વહ શરણધાર હૈ. કહતે હૈં કિ સમ્યક્ત્વ મુક્તિમાર્ગ શરણધાર.

'**हीन सम्यक् निगोदयं**' સમ્યગ્દર્શનસે હિન હૈ. હિનકા અર્થ રહિત લેના. હિનકા અર્થ થોડા હૈ ઔર થોડા નહીં હૈ, ઐસા નહીં લેના. સમ્યગ્દર્શનમેં કમ-જ્યાદા હોતા હી નહીં. યા મિથ્યાદર્શન, યા સમ્યગ્દર્શન (હોતા હૈ). ઉસમેં મિશ્ર પ્રકૃતિ થોડી અંતર્મુહૂર્ત હો, ઉસકી બાત નહીં હૈ. સમ્યગ્દર્શન ..કી બાત હૈ. કહતે હૈં, સમ્યગ્દર્શન રહિત નિગોદયં. નિગોદમેં ચલા જાતા હૈ. કોઈ શુભભાવ હો તો એકાદ ભવ સ્વર્ગમેં ચલે જાયે, લેકિન બાદમેં તો સમ્યગ્દર્શન રહિત હૈ, અંતરમેં ભાન નહીં હૈ તો વહાંસે નિકલકર તિર્યંચ હોકર નિગોદમેં ચલા જાયેગા. ફિર અનંત કાલમેં મનુષ્ય હોના કઠિન હૈ. યે શ્રાવકાચારમેં બાત કરતે હૈં, સેઠ! શ્રાવકાચાર, હાં! મુનિ તો અભી કહાં હૈ. બહુત અલૌકિ બાત હૈ. ૨૧૯.

મુમુક્ષુ :-

ઉત્તર :- હાં, બરાબર હૈ. ચક્રવર્તી હો ઔર સમકિત રહિત હો તો ભી.. ઉસમેં ક્યા

હૈ? .. ક્રિયા. બરાબર હૈ. શબ્દ અલગ કિયા હૈ. અર્થમેં કિયા હૈ. અર્થમેં-સમ્યક્ત્વ શૂન્ય હૈ ઉસકી કોઈ ભી ક્રિયા યથાર્થ નહીં હૈ. લેકિન સમ્યગ્દર્શન રહિત ચક્રવર્તી હો તો ભી હિન હૈ. બરાબર હૈ. નર્કમેં હૈ, ... સમ્યગ્દર્શન રહિત નર્કમેં જાના અચ્છા હૈ, સમ્યગ્દર્શન રહિત ચક્રવર્તીપના ભી બૂરા હૈ. ચક્રવર્તી ક્યા, ઈન્દ્રપદ અહંઈન્દ્ર હોના બૂરા હૈ, લો ન. યહાં તો ચક્રવર્તી સાધારણ લિયા હૈ, હાં! અહંઈન્દ્ર હો નૌંવી ગ્રૈવેયકકા, લેકિન સમ્યગ્દર્શન રહિત અહંઈન્દ્ર ભી બૂરા હૈ. ઉસમેં સબમેં ઐસા લે લેના. અબ, ...

सम्यक्त्वं युत पानस्य, ते उत्तम सदा बुद्धै।
हीनो सम्यक्त्व कुलीनस्य, अकुली अपात्र उच्यते।।२१९।।

સમ્યગ્દર્શન સહિત જો કોઈ ભી પાત્ર હો, ચાહે હીન ભી હો, સમજમેં આયા? '**युत पानस्य**' ઉસકો પંડિતોને સદા ઉત્તમ કહા હૈ. '**उत्तम सदा बुद्धै**' ઐસા શબ્દ પડા હૈ ન? જ્ઞાનીઓંને સમ્યક્ત્વ સહિત ચંડાલ હો, રત્નકરંડ શ્રાવકાચારમેં લિયા હૈ,..

મુમુક્ષુ :- પશુ, પક્ષી હો તો ભી..

ઉત્તર :- ઠીક હૈ, પશુ, પક્ષી હૈ ન સમકિતી. બાહરમેં અસંખ્ય પડે હૈં. અસંખ્ય સમકિતી પંચમ ગુણસ્થાનવાલે, ચૌથે વાલે સ્વયંભૂરમણ સમુદ્રમેં પડે હૈં. સમકિતી. સચ્ચા સમ્યગ્દૃષ્ટિ નિશ્ચય સમ્યગ્દૃષ્ટિ. સ્વયંભૂરમણ સમુદ્રમેં અસંખ્ય પશુ પડે હૈં. મૃગ, સિંહ, બાઘ, વરુ, હજાર જોજનકા મચ્છ સમ્યગ્દૃષ્ટિ, ભાન હૈ અંતરમેં.

કહતે હૈં, સમ્યગ્દર્શન સહિત કોઈ ભી પાત્ર હો, ચાહે હીન ભી હો, પશુ, પક્ષી હો, કૂત્તા હો. કૂત્તેકો સમકિત હોતા હૈ કિ નહીં? બાઘકો હોતા હૈ, સિંહકો હોતા હૈ. દેખો! મારકર ખાતા હૈ. ... રાવણકા હાથી, ત્રિલોકમંડન હાથી હૈ. ત્રિલોકમંડન હાથી હૈ. ભરતકા પૂર્વકા મિત્ર થા. ભરત, રામ, લક્ષ્મણ દર્શન કરનેકો જાતે હૈં. ભરતકો વૈરાગ્ય હુઆ તો દીક્ષા લે લી. ઉસકો વૈરાગ્ય હો ગયા. જાતિસ્મરણજ્ઞાન હો ગયા. પૂર્વકા ભાન હો ગયા. પંદ્રહ-પંદ્રહ દિનકા ઉપવાસ હૈ. દેખો! યે હાથી. સબ લોગ ... હૈં. સમ્યગ્દૃષ્ટિ હાથી હૈ, જાતિસ્મરણ હૈ. ત્રિલોકમંડન હાથી. મહા જંગલી હાથી થા. રાવણકો હાથ આયા થા. મધુવનમેંસે. ફિર રામને જબ લિયા.. ઘર લાયે. વૈરાગ્ય. સમ્યગ્દર્શન સહિત, હાં!

કહતે હૈં કિ સમ્યગ્દર્શન સહિત તો પશુ ભી ભલા (હૈ). ઓહો..! પંખી ભી ભલા. ઔર સમ્યગ્દર્શન રહિત અહંઈન્દ્ર પદ ઔર ચક્રવર્તીપદ ભી ભલા નહીં હૈ. સમ્યગ્દૃષ્ટિ હો, શક્રેન્દ્ર ઈન્દ્ર હોતા હૈ વહ તો સમકિતી હોતા હૈ. અહંઈન્દ્ર મિથ્યાદૃષ્ટિ હોતા હૈ. પહલે દેવલોકકા ઈન્દ્ર હૈ ન, વહ તો સમકિતી હોતા હૈ. અહંઈન્દ્ર ઉપર હૈ વહ મિથ્યાદૃષ્ટિ ભી હોતા હૈ. સમજમેં આયા?

અપના આત્મા ક્યા ચીજ હૈ, ઉસકા અનુભવકા ભાન બિના, કહતે હૈં કિ ચક્રવર્તી, અહંઈન્દ્રપદ ભી ... હૈ. ઔર ભાનવાલા.. ઓહો..! ઉત્તમ સદા. જ્ઞાનીઓનેં પરમાત્માને સર્વજ્ઞકે

જ્ઞાનમેં .. હૈં. પશુ, પંખી સમકિતી હો, ઉસકી પ્રશંસા ભગવાનકી વાણીમેં આયી. ગણધરકે આગમમેં આયા હૈ. ઔર દૃષ્ટિ મિથ્યા ભ્રમ હૈ, અજ્ઞાન હૈ ઉસકા બાહ્યકા ત્યાગવાલા નૌંવી ગ્રૈવેયક ચલા ગયા, હિન હૈ, હિન હૈ. ક્રમસે નિગોદમેં જાયેગા. '**हीनो सम्यक्त्व कुलीनस्य**'. ઉત્તમ કુલવાલા, પરંતુ સમ્યગ્દર્શન રહિત હૈ, કહો, સમજે? '**अकुली अपात्र उच्यते**'. નીચ કુલ, નીચ પાત્ર કહા જાતા હૈ. પરંતુ નીચ કુલવાલેકો નીચ પાત્ર કહા જાતા હૈ. કિસકો? સમ્યગ્દર્શન રહિત ઉત્તમ કુલમેં જન્મ હૈ, તો ભી નીચ કુલ ઔર નીચ પાત્ર હૈ. સમજમેં આયા? પહલેમેં '**पान**' આયા થા ન? '**सम्यक्त्वं युत पानस्य**'. ઈસમેં '**अकुली अपात्र उच्यते**'. સમ્યગ્દર્શન સહિત કોઈ ભી પાત્ર હો. ... સમજમેં આયા? સમ્યગ્દર્શન સહિત વહ પાત્ર હૈ ઔર સમ્યગ્દર્શન રહિત અકુલી અપાત્ર હૈ. અપાત્ર હૈ. કિતને વ્રત પાલે, શરીર જીર્ણ હો જાયે, તો ભી ઉસકો અપાત્ર કહનેમેં આતા હૈ. અબ, ૨૨૦.

तीर्थ सम्यक्त्व सार्धं, तीर्थंकर नाम सुद्धये।
कर्म क्षिपंति त्रिविध च, मुक्ति पंथ सार्धं ध्रुवं।।२२०।।

જો સમ્યગ્દર્શન સહિત હૈ, '**सार्धं**' હૈ ન? '**सार्धं**'. '**सार्धं**'કા અર્થ સાથ-સહિત. જો આત્મા, અંતરમેં સર્વજ્ઞ પરમાત્માને કહા ઐસા, ભગવાન આત્માકા સાથ જિસકો દર્શન હૈ, તીર્થંકર નામકર્મકો બાંધકર. દેખો! સમ્યગ્દર્શનસે તીર્થંકર (પ્રકૃતિ) નહિ બંધતી. સમ્યગ્દર્શન તો અબંધ પરિણામ હૈ. સમ્યગ્દર્શનસે બંધ હોતા નહીં. લેકિન સમ્યગ્દર્શનકી ભૂમિકામેં ઐસા વિકલ્પ આતા હૈ, ઔર તીર્થંકર ગોત્ર બંધ જાતા હૈ. મિથ્યાદૃષ્ટિકો તીર્થંકર ગોત્રકા બંધકા ભાવ હોતા હી નહીં. ક્યોંકિ સમ્યગ્દર્શન નહીં હૈ. સમજમેં આયા? જિસકી દૃષ્ટિ અંતરમેં અનુભવસે વિપરીત હૈ, ઉસકો તીર્થંકર ગોત્ર બંધનેકા વિકલ્પ કભી તીન કાલમેં હોતા નહીં. પંડિતજી! સમજમેં આયા? સમ્યગ્દૃષ્ટિકો દર્શનવિશુદ્ધ આદિ ષોડશકારણ (ભાવના) આતી હૈ ન? ષોડશકારણ હૈ વિકલ્પ, હાં! ષોડશકારણ ભાવના હૈ તો આસ્રવ, હૈ તો રાગ, હૈ તો પુણ્ય. ધર્મ નહીં, સંવર નહીં, નિર્જરા નહીં.

યહાં કહતે હૈં કિ જો જીવ સમ્યગ્દર્શન સહિત હૈ વહી, તીર્થંકર નામકર્મકો બાંધકર તીર્થંકરપને જન્મ લેતા હૈ. તીર્થંકરપને જન્મ હોતા હૈ. ઈતના પુણ્યબંધ ઉસકો હોતા હૈ, ઐસા કહતે હૈં. સમ્યગ્દૃષ્ટિકો હી ઐસા પુણ્ય હોતા હૈ. મિથ્યાદૃષ્ટિ, જિસકી દૃષ્ટિ વિપરીત હૈ, ઉસકો ઐસા પુણ્ય કભી તીન કાલમેં નહીં હોતા. ઈતના યહાં સિદ્ધ કરના હૈ. સમજમેં આયા? આત્માકી શુદ્ધિ લિયે હોતા હૈ ઔર જન્મ કૈસા હૈ? દેખો! '**तीर्थंकर नाम सुद्धये, कर्म क्षिपंति त्रिविध च**'. જન્મ હી શુદ્ધિકે લિયે હૈ. જહાં તીર્થંકર હુઆ, વહ કેવલજ્ઞાન લેગા, લેગા ઔર લેગા. ઉસ ભવમેં સમ્યગ્દર્શન સહિત આયા, તીર્થંકર પ્રકૃતિ બંધી તો બંધનેસે કેવલજ્ઞાન નહીં લેગા, પરંતુ વહ જન્મ ઐસા હૈ કિ અપની શુદ્ધિ બઢાકર ઉસ ભવમેં કેવલજ્ઞાન લેગા. સમજમેં આયા? તીર્થંકર ભાવ બંધા ઉસ કારણસે નહીં. જિસ ભાવસે તીર્થંકર (પ્રકૃતિ) બંધી

વહ તો રાગ થા. પ્રકૃતિ બંધી વહ તો જડ હૈ. લેકિન જિસકો ઐસા ભાવ સમ્યગ્દર્શન સહિત આયા, વહ જન્મ લેકર અપના શુદ્ધિ બઢાયેગા ઔર ઉસ ભવમેં કેવલજ્ઞાન પાયેગા.

'**मुक्ति पंथ सार्धं ध्रुवं**'. ઉસે યથાર્થ મોક્ષકા માર્ગ વિદ્યમાન હૈ. ઔર તીન પ્રકારકા કર્મ ક્ષય કરતે હૈં. ... નોકર્મ, જડ કર્મ, ભાવકર્મ. નોકર્મ શરીર રહિત હો જાતા હૈ, દ્રવ્યકર્મ કર્મ રહિત હો જાતા હૈ, પુણ્ય-પાપકે વિકલ્પ રહિત હો જાતા હૈ. તીનોં કર્મકો ખપાકર વહ ઉસ ભવમેં પૂર્ણ શુદ્ધિ પ્રાપ્તકર મોક્ષ પ્રાપ્ત કરતા હૈ. ઐસા સમ્યગ્દર્શનકા માહાત્મ્ય હૈ. વહ માહાત્મ્ય યહાં કહનેમેં આયા હૈ. (શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)